

MARRIAGEInvestigator: Willie DInterviewee: Seinimili Ranadi ....Yaqeta, Yasawa.ULUTAGA: NA VEIKA EDAU VAKAYACORI ENA GAUNA NI VAKAMAU
BALETA EDUA NA YALEWA.

- Ni sa tubu cake tiko edua na gone yalewa sa dau tavi nodrau nai tubutubu ni gone merau dau qarauna sara vaka vinaka naluvedrau. Oqori ena gauna e liu, ni sa tubu tiko na gone ka sa yacova yani na gauna ni nona vakawati. Eke sa qai lakovi yani na yalewa vua na tamana kei na tinana, ka ra lakova yani koi rau nai tubutubu nei tagane. Eke eratou sa qai lai veivosaki baleta na kena kerei na luvedrau yalewa me rau vei watini kei koya na tagane koya. Oqori sa na nodratou veisolisoli sara ga ko iratou nai tubutubu ni gone. Na ka oqo ena rawa ni vakayacori tiko ka sega ni kila na gone yalewa. Eke sa na qai tukuni yani vua na gone yalewa kevaka sa vakdonuya ia e vinaka, kevaka e sega ni via vaka onuya sa na dirika mai na tabua ka lai Duguci yani kina. Baleta na yacani tabua ka lai vakacabori taumada yani e yacana tiko nai DUGUCI, ia kevaka qai dirika mai ko yalewa sa na yacana mai nai DIRIKI.

Ia ni sa vakadonuya mai ko yalewa eratou sa na lesu tale

Cont'd Page 2.

- mai ko iratou na tabani tagane kina nodratou vale. Eke eratou sa na qai mai kauta tiko na kena kakana na gone yalewa koya na ka kece e vinakata mai na gone yalewa koya sa dodonu meratou vakayacora yani vua mevaka ni ratou sa vinakati koya. Sa na qai toso tiko na gauna ka lokuci kina me vakayacori kina na nodrau dresu i vola. Eke erau sa na qai mai dresu i vola yani ka ratou vakayacora yani na kena cakacaka kece. Ena vakarautaki tale edua na kena magiti ni sa caka nodrau dresu i vola na veiwatini vou. Ni sa oti na dresu i vola sa na qai mai lokuci na siga merau vakamau kina. Sa ratou qai veivosakitaka na nodrau i tubutubu na gone na siga merau sa vau kina. Eke eratou sa dui vakarautaki ratou sara vakavinaka. Sa na tukuni sara yani erau sa na vakamau na gone ena siga ka. Oqo era sa na maqusa sara ko ira na wekani tagane kei ira na wekani yalewa.
- Na cava edau yaco ke sega ni vakadonuya edua veirau na veiwatini ?
- Oqori ena vakataua sara toka veiyalewa, ia enagauna e liu ko ira na gone yalewa e vaka era dau vakarorogo tu veira na nodra dui tubutubu. Oqori ni sa lai duguci edua na yalewa sa na vakacabori yani edua na tabua, ka yacana tiko nai DUGUCI. Ni sa vakadonuya mai na yalewa eratou sa na lesu tale mai ki vale ko iratou na wekani tagane me ratou m i vakarautakak na nodratou kani vakamau. Eke sa na tiko sara ko yalewa ena nodratou

- vale ka sa na kau tiko mai na kena kakana mai veiratou na wekani tagane. Ena kau tale tiko ga yani na nona i sulu, oqori me i vakaraitaki tiko ni nodratou vinakata dina tiko na yalewa oqori ko iratou na tabani tagane me rau veiwatini kei na nodratou tagane.
- Vakacava na kena vakayacori na vakamau, ena caka beka evei ?
Ni sa vakayacori na vakamau ena vakayacori sara tiko ga ena nona loma ni vale na tagane. Baleta e liu se dau sega kina na vale ni lotu. Oqo erau na sulu vaka viti yani ena masi, ibe, kumi, waiwai tu na yagodrau oti rau qai mai vakasalusalu tu yani. Ia na vakamau tale ga ena rawa ni caka tiko ena loma ni yavusa. Koi rau na vakawati ena tiko na yabaki ni nodrau bula ni ra sa yacova tiko yani na yabaki ruasagavulu. Ni gauna sa vakayacori tiko na soqo ni vakamau na wekani yalewa ena kana toka ga ena tabani yalewa, ia na kena magiti sa na qai kau mai veiratou na wekani tagane. Ia ko iratou na wekani tagane eratou na kana toka ena nodrasou tabana na tagane.
Ni sa na caka na vakamau ena kauti koya mai na yalewa ko iratou na nona Nei kei iratou na nona Momo. Ia ena vakabibi veiratou na wekani tinana mevaka ko iratou na tacini tinana. Oti sa qai soli yani ko yalewa me rau vakamau kei na tagane. Ia sa qai tiko ga na gauna me na qai kau yani kina vakadua ko yalewa ni sa oti na ka kece baleta na nodrau vakamau.

- Ni sa sulu mai ko yalewa ni sa vakarau mai vakamau, ena sulu mai vaka viti. Ena vakaisulu tu mai ena dua na tikini kumi levu, na ibe, vata na waiwai me dau boro tu e yagona kei na drauni uluna, sa qai mai vaka salusalu x tu yani ena dua na salusalu totoka ka caka mai ena veimataqali saluwaki. Ni sa dau sulu mai ko yalewa ni sa vakarau me mai vakamau sa bau dua na ka totoka me da sarava yani na nona i sulu. Oqori edau vakaraitaka tiko mai ni rau rawati rau vakavinaka koi rau nai tubutubu nei yalewa, ia me kakua kina ni yalo lailai ko yalewa ni sa na lai tiko ena nona loma ni vale. Eke talega sa na qai vakaisulu tale ga mai vakaviti ko tagane. Ena sulu mai ena dua na tikini kumi oti qai vakamsi tu yani, qai vakaslusalu tale ga yani. Erau sa na qai yadua tu na tabua merau taubena yani. Oqori mei vakaraitaki ni nona solia yani na tabua koya na tagane me kena nai lakovi tale kina na yalewa merau sa mai vakamau. Ia na kakana ni vakamau sa na vakarautaki tu. Oqori ena vakania ko wekani tagane na yalewa vulagi, ia ko wekani yalewa ena vakania ga na tagaen vulagi. Ia ena qai tiko na lovo, na lovo oqori sa na qai kauta yani ko iratou na wekani tagane kivei iratou na wekani yalewa me lai kenamagiti na yalewa. Ia eratou sa na vakarautaka talega mai edua na magiti koiratou nawekani yalewa edua na magiti me kena na tagane. Oqori e rawa ni dua na vakamau levu ni sa qaravi tiko na kena magiti.

- Ni sa oti koya sa na qai mai vakayacori yani na kena vo ni so levu. Oti sa na qai kau na yalewa vata na nona i yaya kece baleta na nona vale. Ia na tevutevu talega ena vakatau tiko mai vua na tinani tagane. Oqo ena rawa wasea ga koya na tinani tagane nai yau ka sa kau yani me nodrau na veiwatini vou. Ia na TEVUTEVU ni sa dau vakayacori qai dau laurai sara ga eke kevaka erau rawati rau vakavinaka koi rau na dui tubutubu ni gone. Nai yau kece edau kau yani ena gauna ni tevutevu, mevaka na ibe lelevu ena kena levu ga e rawa, na kumi, na masi, na nodrau latilati vaka viti kei nodrau yaya kece baleta na nodrau loma ni vale. Eke erau sa qai dau lewa nai tubutubu ni tagane nai yau kece oqori, kevaka beka me wasei yani nai yaya oqori kevakame sa nodrau ga na veiwatini.

Oqo e vaka meratou veisisivitaka na levu ni yau ka dau vakacabori yani ena gauna ni tevutevu, baleta gona me kakua ni dua na kena talanoa e loma. Baleta talega me kakua ni lai vakaloloma ko yalewa kevaka e sega vua edua na ka. Oqori gona sa dodonu me dau raica rawa koi rau nai tubutubu nei yalewa na ka kece oqori.

Ia ni sa yaco mai na matai ni bogi, erau sa na lai moce vata na veiwatini vou. Eke talega era sa na qai mai tiko yani na bui ni gone, me ra mceo vata tiko keirau naveiwatini vou. Eke talega era sa na qai tarogi tiko na tagane se sa vakacava.

Cont'd Page 6.

- Ia ena nodrau davodavo na veiwatini ena tevu tu kina na ibe lelevu qai dau tevu toka e cake edua na masi vulavula mevaka ni se sega tu na sulu e liu. Eke erau sa qai moce vata tiko na veiwatini. Kevaka e sa saga tiko ko tagane me rau veiyacovi rawa kei yalewa, ka via dredre tiko . Ni ratou sana taro mai na bui ni gone sa vakacava, ena tukuna sara toka yani ko tagane se bera tiko. Ia ni sa yacovi yani na bogi tolu era na tara tale mai na bui ni gone sa vaka cava, kevaka sa rawata yani na tagane merau veiyacovi kei yalewa. Oqo ni gauna erau sa tiko vata kina qai gauna me kauta mai kina ki tuba ko tagane na nona yaya vakatagane ka sa dra tu sa na kila sara toka eke ni sa rawata na kena i yacoyaco dina ka vinakati. Eke sa na qusia yani na nona yaya vakatagane ena dua na masi vulavula, sa na ologa koto ka sa na qai mai tukuna yani veiratou na bui ni gone ni sa qai kadrusa na bilo. Eke sa tubu sara tiko na mamarau ena loma ni vale, ka sa na tukuni sara yani veirau nai tubutubu nei tagane merau mai raica na nodrau davodavo na veiwatini. Ni gana erau sa mai raica kina veiwatini na dra ka tu ena masi vulavula koya, eke sa na qai ma tubu yani na kena qiri na kava ni bisikete lala vata na kena lagalaga sere ena kena marautaki tiko ni sa qai yaco na yalewa kina nona vale . Ia mevaka eliu ni sa dau lai vakamau yani edua na gone yalewa ka rau kila tiko na nona i tubutubu ni se bera ni veiyacovi kei na dua na tagane, eke ena tubu

Cont'd Page 7.

- caka mai na gone yalewa oqo. Sa na biu tiko edua na nona tobe oqori me vakaraitaka tiko ni oqori sa vakaraitaki sarax tiko ni qoori edua na gone yalewa ka se bera ni veiyacovi kei na dua na tagane. Ia ni gauna ga erau sa vieyacovi kina kei na tagane ena gauna vata talega sa koti kina na nona tobe. Eke sa na qai caka tale edua na kena magiti vata kei na kena i yau, oqori ena ratou na vakayacora ko iratou na wekani tagane veiratou na wekani yalewa. Na ka oqo eratou dau marautaka sara vakalevu ko iratou na wekani yalewa. Oqori me kena vakaraitaki tiko ni oqori se qai vaqaseni vakadua na yalewa koya. Ni sa kau yani na kena magiti ena lai biu yani na bulumakau ka sa mate tu ia se tu vinaka tu ga na yagona. Ia kevaka sa kau yanina bulumakau oqo ka lai vakacabori yani ka sa kadrusa tu yani na kena mua i muri eratou sa na kila sara na tabani yalewa ni yalewa koya sa vaqaseni oti mai vua edua tale na tagane. Oqori edau ka vakamadua sara veiratou na tabani yalewa. Ia ena gauna e liu edau sega ni dua na gone yalewa me lako tu vakaveitali ena loma ni koro. Eharawa ga ni tiko e vale sa qai lako ga ko tinana kei tamana me rau lai vaqara mai na kedraotu kakana. Ia ko gone yalewa ena rawa ni toka ga vale ka narawa ni cakava tiko eso na cakacaka ni vale lalai. Edau vakatabui sara veira na gone yalewa me ra dau gole yani vaka veitalia. Na soqo oqo ni Vakamu e dau soqo ni marau,

Cont'd Page 8.

- baleta gona ni sa mai vakamu yaniedua na gone yalewa, ka sa vaka tu lewa ko koya baleta edua na mata vu vale. Ena gauna talega ni vakamau edau vakatau sara toka veirau na nodradui tubutubu na gone ka rau vakawati. Ia eke e yasawa edau tiko na kena tukuni edua na kena i cavuti ni sa lakovi yani edua na gone yalewa. Edau kena cavuti tu e Yasawa'me lai takitaki ni mequ wai', oqori kevaka edua na yalewa sa dau lakovi yani veiratou na wekani tagane. Mevaka mai Tahiti ni ra dau lakova yani na yalewa na tagane. Ka dau kenai cavuti tu me lai 'kabakaba ni kequ niu', baleta ko ira oqo era dau lakova yani na tagane ko ira na yalewa. Mevaka ni da taura tiko na kena veisabai e Viti, ni ko ira na tagane era lakova yani na yalewa. Oqori ena gauna e liu, ena gauna ni kua sa da via raica vakalailai ni sa via veisau tiko mai.
- Na kena i cavuti koya se dau vakaygataki mai liu mai liu sara sega ni qai tukuni walega. Mevaka na soqo ni vakamau edua na soqo ni marau, ka dodonu meda dau marau.
- Edau tiko beka edua na kena vakatakilkila veira na yalewa ka sa bera ni dau moce vata kei na dua na tagane ?
- Eke ena dau biu tiko edua na tobe ena ului yalewa me dau tali tiko, ka yacova sara na gauna erau sa tiko vata kina kei na dua na tagane. Ni sa tiko vata kei na dua na tagane sa na qai koti na tobe.
- Oqori eso na ka au bau kila tu baleta na Vakamau.
- Sa vinaka vakalevu.